

בביאור מידת הטהרה – חלק ב'

הרמח"ל משווה את עולם הטהרה לעבודת ה' בבית המקדש. סולת נקיה מכל סיג. מבחינת ההלכה מספיק שהסולת היא סולת, אבל כיוון שזה עולה לגבוה, צריך לנקות את כל הסיגים. בטבע, הזהב והכסף מעורבים במתכות אחרות. כדי שהם יצליחו להחזיק אל מול קשיי הטבע, הם מעורבים במתכות אחרות, שמתחברות ביתר קלות אל המציאות. בטבע, קיום הזהב והכסף בלתי אפשרי אלא בערבוב. הם צריכים להשתלב עם המציאות, להתאים את עצמם. אבל, כשתולשים את הזהב והכסף מהטבע, מההתמודדות עם הטבע, מבודדים אותם לצורך אחר, אז מכניסים את הזהב לתוך כור. המתכות הפשוטות הולכות ונמסות, הזהב והכסף נשארים בטהרתם. ככל שמתרחקים מהטבע, אפשר להיפרד לאט לאט ממרכיבים שהיו מאוד חיוניים בחיבור אל הטבע. הזהב הולך ומזדקק.

אותו דבר בחיים האנושיים. החיים בתוך הטבע, כדי שיוכלו להתקיים, חייבים להיות מעורבים. אדם שרוצה לבנות יישוב - מצווה גדולה - צריך כדי שאנשים יבואו לדבר בשפת המציאות: תנאים נוחים, מחירים וכו', דברים שמאפשרים לאידיאל להיאחז במציאות. האידיאל צריך סיגים, מרכיבי העולם הזה, כדי להאחז. אחרת, ללא מרכיבים בשפת העולם הזה, האידיאל לא יחזיק במציאות.

המון ערכים חשובים בחיים מעורבים בקצת סיגים, מענה כזה או אחר על צרכי העולם הזה. זה נקרא סיגים.

אלו לא דברים רעים או פסולים, אלא מגשרים בין ערך מסויים לשפת העולם הזה. כוונות ומניעים שמאפשרים להחזיק ערך במציאות.

לקחת את כל רווחי המשנה האלו החוצה - זה ימנע מהאידיאל להאחז בעולם הזה. ובכל זאת, בבית המקדש זה אחרת. בית המקדש לא מתחשב בסדרי המציאות, הוא לא חלק מהעולם הזה. שם אנחנו מנקים את כל מה שעזר לחיטה להסתדר במציאות.

החיטה, כדי להסתדר בעולם, היתה צריכה לפתח קליפות, חומרים גסים יותר. בבית המקדש המפגש הוא עם החיטה בטהרתה, עבודת ה' ללא שום נספח של הסתדרות בעוה"ז, בלי הקשרים לעולם הזה. את הסולת מנפים בבית המקדש 13 פעמים, מוציאים את כל מה שמרע על החיטה בעולם הזה. הולכים ומתרחקים מהטבע.

בית המקדש לא מתכתב עם הטבע, שם האידיאלים מופיעים בטהרתם. לכן כל הסיגים מנופים.

גם הזהב בבית המקדש היה מאוד נדיר, ללא שום סיגים. הוא עבר כך כל הרבה זיכוכים, שלא האמינו שאפשר להגיע לזהב כזה: איך אפשר להחזיק זהב כל כך מזוכך?

כשעולים בעבודת ה' למדרגות הגבוהות, לאט לאט רוצים להקים בית מקדש.

יש מדרגה של עובד ה', ואפילו עובד ה' רציני, נקי ואפילו פרוש. אבל יש מצב אחר, שאדם לא רק עובד את ה', אלא רוצה להקים בנפש שלו בית מקדש.

יש הרבה אנשים שהבית שלהם הוא בית של תורה ומצוות, אבל כמה אנשים יכולים להפוך את הסלון שלהם לבית כנסת? זה לא פשוט, שהסלון של הבית יהיה בית כנסת. בבית כנסת יש כללים אחרים לגמרי: אין שיחה בטילה, אין עצצועים וספרי חול, לא אוכלים אלא אכילת מצווה.

להפוך את הבית לבית כנסת - זה מאוד קשה. אנחנו לא באים בטענה לאדם שהבית שלו אינו בית כנסת. זו מדרגה.

יש יחידי סגולה שרוצים להפוך את החיים שלהם לבית כנסת מהלך, בית מקדש. שהיום-יום שלהם יהיה בית מקדש תמידי.

זה משהו מאוד מיוחד, סטנדרטים אחרים מקיום מצוות.

זה דורש להיפרד ממה שמחזיק את האידיאלים בעולם הזה, להחזיק את עולם הערכים בלי קשר לעולם הזה, עם עמידה עצמית. מה מחזיק את האידיאל? לא העולם הזה.

זו פרישה שמאוד קשה ליצור, שום מניעים קטנים שמתאימים למציאות.

מדרגה כזו היא של אהבה שאי אפשר לטהר. פה הכניסה לאהבת ה'.

פה הכניסה לעולם "תוכו רצוף אהבה".

זה לא נתפס - איך אפשר להחזיק בעולם אידיאל בלי שום אינטרסים שיחזיקו אותו בעולם?

אנחנו מוצאים לפעמים בעצמנו, שאנחנו עושים טובה בלי כוונת רוח, או מהדרים במצווה בלי שאף אחד ידע, בידיעה שלא נקבל כבוד או רווחים. אלו דוגמאות לעולם הטהרה. אדם קונה תפילין מאוד מהודרות, מחמיר את כל החומרות שאפשר, משקיע הרבה כסף - ואף אחד לא יודע מזה. לא כתוב לו על המצח ולא על התיק של התפילין שהתפילין מהודרות. הוא לא מקבל מזה גאווה או כבוד, הוא הפסיד מזה כסף. אז למה הוא עשה את זה? אהבת ה'. גם מי שהניח תפילין לידו קיים את המצווה כהלכתה, אז למה הוא מהדר? כי יש לו אהבת ה'.

זו דוגמה לטהרה. אדם עוזר למישהו בלי שהוא ידע, לא יתפרסם ולא כלום. למה הוא עושה את זה? אף אחד לא יכיר לו טובה. הוא עושה את זה מכל הלב, בלי רווחים - זה לגעת קצת בטהרה, נקודות של בית מקדש בחיינו. אלו דברים מאוד אמיתיים, אהבת אמת. מה שמחזיק אותם זה לא העולם הזה, אופיו של העולם הזה הוא רוח. העולם הזה מתגייס בשביל רווחים, אבל בלי רווחים - מאוד קשה להחזיר את הדבר באוויר. קשה להשיג משקיעים למשהו שאינו עם כוונת רוח. המבט הראלי אומר שאי אפשר רק עם גמילות חסדים, אי אפשר לחיות כך. העולם הזה דורש תמורה. הטהרה מנתקת את חבל הטבור בין העולם הערכי לעולם הזה. זה לא פשוט, תחזוק העולם הערכי מצד עצמו.

מה מחזיק אותך? אהבה ואמת, משהו טהור. כמו בית מקדש: אין שם רווחים, לא מייצרים שם כלום. הכל עולה לשמים, נשרף. אין החזרים, אין פיצויים, רק אהבה.

זו מדרגה עליונה, מזבח עליון. יש עבודת ה' של זהירות, זריזות, נקיית ופרישות. אבל זו הסולת של עבודת ה', גובה אחר.

אין בה סיגים - חישובים, רווחים שמחזיקים את העסק. כדי לעורר אדם, יש צורך במס קטן לעולם הזה שלו, משהו.

איך אפשר לגייס אנרגיות לאורך זמן בלי משהו, תמורה קטנה? לכן הרמח"ל מיד מזהיר אותנו. הוא מדגיש שכל מי שמקיים מצוות עובד את ה', גם אם יש בעבודתו סיגים. מעשים חיוביים, גם עם מניעים מעורבים - זה בסדר, זו עבודת ה'. הרמח"ל מדבר על עבודה תמימה, לאוהבי ה' באמת. האהבה והאמת הם מעל הערכים, משהו אחר. הם דבר טהור, וטהרה נוצרת על ידי פרידה. הפרידה מרווחים היא זו שמחוללת את מציאות הטהרה. כשהאהבה נפרדת מכל האינטרסים, היא נעשית אהבת אמת.

לפני כמה שנים, חבר שלי (לא דתי) התחתן. הוא רצה שאבוא לחתונה על שפת הכינרת. כל הציבור לא היה דתי בכלל, למעט אנחנו והרב. אחרי החופה עלה האבא של החתן לדבר. הוא פנה אל הכלה ואמר לה שהבן שלו יודע מהי אהבה שאינה תלויה בדבר, שאין לה מה לדאוג. הוא סיפר שלבן שלו יש קבוצת כדורגל שממש בושה להיות אוהד שלהם, והוא בכל זאת ממשיך להיות אוהד שלהם וללכת למשחקים שלהם. אין לך מה לדאוג, הוא אמר, יש לו אהבה שאינה תלויה בדבר...

זו פרידה קשה. אנחנו מאוד רגילים לתחזק את הכל בעזרת סיגים. אבל, מה שמחזיק ונותן את הכח לפרידה, זו אהבת האמת. אי אפשר לדבר על טהרה בלי עוצמות של אהבה. זה מאוד שלילי, מה יחזיק את זה באוויר?

פה יש מדרגות מדרגות, רמות שונות של סיגים. ככל שיש יותר סיגים, יש פחות אהבה. ה', כשהוא רואה אדם שמתקדם בעבודת ה', לפעמים עושה לו נסיונות, כדי להעצים את מדרגת האהבה שלו. ה' לפעמים עוזר לאדם, עושה לו נסיונות כאלו ואחרים, כדי לגרום לו לייצר את ודאות ועוצמת האהבה. הוא לאט לאט נפרד, מיוזמה או כתוצאה מהמציאות.

דוד, איש האהבה הגדול, עסק בטהרה אולי יותר מכל. הוא אומר שבשביל להיות עם ה' בשמים, צריך להיפרד מהארץ. אין אפשרות לנאמנות כפולה, אהבה צריכה להיות צרופה, נקייה מסיגים. להסיר את כל הרווחים, לעשות מאהבה.

מהותה של התורה היא שהיא באה ממקור אלוהי. כל מה שאדם מסוגל לייצר - זה הכל עם נגיעות וסיגים. כל מה שבני אדם ייצרו, יש בזה סיגים. מהותה של תורה היא טהרה, אין טהור ממנה. לקב"ה אין שום אינטרסים, לכן התורה היא טהורה, היא נובעת רק מהאמת.

(חלק מהמצווה בלימוד התורה היא להנות מהתורה. אין איסור להנות, אלא שההנאה היא לא שיקול. אני רוצה להנות מהתורה כי זה חלק מהגדרת המצווה, אבל אני אלמד תורה גם ללא הנאה. העניין הוא חוסר תלות בהנאה).

אהבה נמדדת באמת שלה, בעובדה שהיא לא משתנה. אמת היא דבר קבוע, יציב. אמת נבחנת על פי יציבות. תיאוריה בודקים במצבים שונים לאורך זמן כדי לוודא שהיא אמת. אדם אמיתי לא זז מהאמת שלו, גם עם שינויי הסביבה. העקביות היא המבחן לאמת. אדם שאוהב את ה' גם כשזה לא כדאי לו - סימן שזה מאוד אמיתי. זו אהבה שאינה תלויה בדבר. אוהב ה' באמת לא מוכן להסתפק במעט, הוא לא מסתפק בסיגים. הוא רוצה להיפגש עם התורה בטהרתה. זה נקרא לעשות את המצווה כמאמרה, להיפגש עם המצווה בטהרתה. הוא נפגש עם התורה באמת. לפני כן יכול להיות שהוא נפגש עם התורה, עם המצווה, כפי הפרשנות שהוא נתן לה. מי שעושה מצווה כמאמרה לא נפגש עם הרע, עם האגואיזם. הוא לא נושא אצלו, לא פקטור להתנהלות שלו.

האמת היא נושא מאוד מרכזי בפרק. אם האהבה לא אמיתית, זו עבודה קשה מאוד. אנחנו חייבים לקבל איזה רווח מסויים, אישי או חברתי, מעמד, משהו כדי להחזיק. זו פרידה כואבת, אבל אוהבי ה' מאוד שמחים בזה. פה עולם הנסיונות נכנס.

השיחה נערכה לפי שטחיות הבנתו של העורך,
ובל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד.